

השם נשן

DISSERTATIO HISTORICO-PHILOLOGICA,
DE

CAUSSIS
PURITATIS

AC

FLORIS PERENNIS
LINGVÆ ARABICÆ,

QUAM

*Venia Ampliss. in Reg. Acad., Aboëns. Facult. Philosoph.
Publicæ censuræ modeste submitunt*

AUCTOR

MICHAËL AVELLAN,

PHILOSOPH. MAG. & V. D. MINIST.

ET

RESPONDENS

CAROLUS AVELLAN,

FRATRES, TAVASTIA FENNONES,

EN AUDIT. MAJ. DIE XXV. APRILIS, ANNI MDCCLXI.

H. A. M. C.

ABOË, Impress. JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

1. Jus nas Bot. 1761

Excors sim, & humane conditionis nescius, si nihil mihi a vero alienum excidere potuisse, nihil reapse excidisse, quod emendationis indigeat, existimem. JOHANNES LAURENTIUS MOSHEMIUS, in Præf. ad Hist. Ecclesiasticam in Quart. editam Anno MDCCLV.

15

S. I.

Singularis, dum jam L. H. puritatis ac floris perennis L. Arabicæ, constituimus leviter delineare causas; causas itidem ac rationes ad hoc ipsam nos permoventes, requirente id usu vulgari communi- que ferme consuetudine, omnium primo leviter saltem indicare fortassis non erit alienum. Accipe igitur qua par est observantia rogamus, sequentia: In *Spec. nostro Philolog. de usu L. Ar. in perf. Lexico Hebræo* (a), fundamenti loco id posuimus, quod communi linguarum cladi; cujus tunc quoque mentionem injecimus, magis exenta Arabica, etiamnum lætissime vigeat floreatque. Hujus autem rei nequaquam vulgaris, neque vulgares, saltem non omnibus notæ, sunt causæ, quas tamen tunc exponere propter varia nequibamus impedimenta. Ne itaque quidquam sine ratione adseruisse videamur, eorum monitis consiliisque nixi, quorum volunta-

A

tà

razita. Adsentientes in hoc sibi quoque habent Brian. Waltonum, Bochartum, Schultens, Hottingerum, Ol. Celsium, Aurivillium, aliosque de re literaria immortaliter meritos. Unicuique enim genti in suis rebus credendum esse, nisi contrarium possit ostendi, egregie monet modo laudatus Brianus (c).

Evinci vero etiam potest id ipsum ex sacris Pandectis. Moses enim Cap. modo cit. de tredecim filiis Joctanis ita pergit: ויהי מושבם & *fuit habitatio eorum a Mescha, qua venit ad Sephar, ad montem orientis.* Mesa autem vel Musa portum celeberrimum, ad mare rubrum unde iter erat ad Sepharitas populos interioris Arabiæ, Sephar vero eorum metropolin fuisse docent harum rerum periti. Nominatim vero Cl. Bochartus in Geographia sua sacra docet Mosen, dum Joctaneos habitare dicit a Mesa qua itur ad Sephar, idem dicere, ac si habitare scripsisset in Arabia odorata, idque invictis probatum dat argumentis, quæ in scenam proferemus (d), nisi Bochartum dixisse, plus quam nostram, aliorumque plurium demonstrationes, valere crederemus.

Aliena quidem ab ejus sententia est non nihil, versio Arabica, quæ משה per מכה, & ספרה per אלטריות interpretatur. (e) Hinc etiam Judæi in libro Juchaf. p. 135. b. observante Hottingero ita habent: וכו' וקטן שכנו משה הנקרא כלשון ערבי מכה & *Filii Joctan habitas*

habitarunt a Mesa, quæ dicitur lingua Arabica Mecca, quæ est locus religiosæ peregrinationis eorum; Quibus addit ipse Bochartus ex eodem libro sequentia: ושם בקרוב קבר מחמד נביאם במקום אשר ו ibi prope sepulchrum Muhammedis Prophætæ illorum, in loco, qui dicitur Medinat Athabi. Hæc tamen non contrariantur nobis, originem L. Ar. ex Jemana deducuntibus, si modo sibi constiterint illi Geographorum, qui duas hæcæ urbes ad Felicem Arabiam referunt. Controversiam vero de his movere nostrum jam non ducimus, id tantum observantes, quod Cl. Golius in Lexic. Arab. c. 2252. מכה urbem provinciæ, Arabiæ Jemanicæ vocet, quodque his consentanea habeat etiam Geographus Nubiensis, in parte 5:ta Secundi Climatis, pag. 50. expressis dicens verbis: Mecca vero est centrum ac meta habitatorum peninsulae Arabæ, videlicet regionis Jaman; inferat etiam Hottingerus (f) ex eodem Geographo, Sionitam hæc proferentem: A Mecca ad Medinam, cujus nomen est Jathreb (quæ urbes sunt Arabiæ felicitis) via recta decem sunt fere stationes. Medinam palme circumdant plurimæ, crassorum feraces dactylorum, quibus vitam sustentant incole suam nulla aut semina aut armenta possidentes.

(a) Meminit Jemana Hottingerus in Hist. or. L. I. C. V. pag. 209. dicens, in quinque Arabiam ab antiquitate distinctam provincias. TEHAMA, nim. NAGJEDA, HIGJAZA, ARUDA, & JEMANA. Intelliguntur autem per Jemanenses, Arabia Felicitis incolæ.

incola. Regionem ita dici volunt a ידן quod Hebraeis & Arabibus dextram significat, utpote qua ad dextram est CADABÆ מלכעבא sive מלכבלל i. e. templi Meccani. Cfr. Lexic. Arab. Golii c. 2768, 2041, & 1850. Licet nec desint, qui אמר & ידן Joannin i. e. a felicitate seu virore ita dictam putent. (b) Gen. X. v. 25. (c) Proleg. XLV. Op. Polygl. n. 3. (d) Notasse solummodo sufficiat, cum non tantum de filiis Joctanis in genere probare, quod sedes suas in Arab. felice fixerint; verum etiam idem in specie de quovis illorum, ירבך unico excepto, longa inductione palam facere, torque ab illo proferrī testimonia, Theophanis, Ptolemai, Euthymii Anastasii, Nubiensis Geographi, Stephani, aliorumque, ut vel illorum harmonia, veritatis hujus quemvis convincat. Cfr. si placet Op. citati Lib. II. Cap. XV. XVI XVII. & seqq. (e) Cfr. Bibl. Polyglotta Waltoni. (f) Hist. Or. L. II. C. IV. p. 440.

§. III.

EX vasta autem illa argumentorum mole, quam exhibet *ὄπιον* Bochartus hanc in rem, multum placet, & sese nobis obtrudit quasi illud; quod ex urbium hic, regionum, gentiumque cum conditoribus suis; Joctane nim. filiisque ejus, homonymia desumptum videmus. Huc enim non inconveniēter referri a nobis potest, quod de sua lingua scribunt Judæi, hunc in modum: *Sed audi nunc, qua ratione possis perficere vim probationis istius, de antiquitate linguæ nostræ, & multiplicare exercitus ejus, omnibusque satisfacere, qui eam jugillare aut vilipendere conantur. Fundamentum enim a quo omnia dependent est hoc, quod illi, qui libros & historias antiquo-*

rum transferunt, non soleant immutare nomina propria, quæ in historiis vel rebus gestis illorum occurrunt; sed servant illorum formas in translatione sua, vocantque ea nominibus suis sine ulla prorsus mutatione, ut illi, quorum res gestæ enarrantur propriis suis nominibus cognoscantur (a). Nam aut nihil certi veteres Metaphrastæ & Geographi nobis tradiderunt, aut Joctane prognatos esse אלעזר אלעזר h. e. *Arabes Arabiffantes vel Arabes natos* (b) nemo hæc rite perpendens hæsitabit. Ulterius vero si cuipiam hæc pensitare & disquirere placuerit; conferat solum יקטן חרילה שאלה חרילה aliaque similia Gen. X: v. 26, 28, & 29. cum iis, quæ profert Geographus Arabs de suo *Batsat Factan*, quod Civitatem parvam populosam, lonis domiciliis, campis pulchris, aquis erumpentibus, & palmis non multis esse narrat; de *Hadramaut* cujus nominis non solum regionem sed etiam urbem esse refert; de *Saba*, e qua inquit oriundam Belquis uxorem regis Salomon (c) & denique de *Chaulan* arce munita, cujus incolas fortes inquit esse ac robustos, & postea addit: *Omnes prædictæ regiones sunt in terra Tebama, quæ est portio Jaman* (d). Conferat inquam, & experietur speramus, talia hæc esse, qualia solent, de quibus dubitare fas non esse ducitur.

(a) *Ad Libr. Cosr. part. II. §. 68. Cfr. Diss. C. Haggquist de conv. L. Sueog. cum Latina Upsalia editam A:o MDCCALIX. in qua hæc sententia, præter versionem aulicam, proprio idiomate recensita est.* (b) *Volunt hi distingvi ab אלעזר אלעזר h. e. Arabibus factis vel Arabismum affectantibus. Haud absimilis huius*

huic distinctioni, sit mentio מתיקרי b. e. *Judeorum factorum*
Esth. 8: 17. Huc quoque alludere Christus *Job. 1. 48.* & *Paulus Rom. 2. 29.* & *Gal. 2. 15.* (c) *Cfr. 1. Reg. X. (d)*
Part. VI. Climatis Limi & Part. V. Clim. Illidi

§. IV.

Antiquissimam itaque ex allatis patet, esse linguam
 nostram, & id usque adeo, ut procul dubio
 cum reliquis omnibus, matre sola Hebræa exce-
 pta, originis vetustate certare possit; longinquitate
 autem durationis eas longe post se relinquat. Hinc
 est, quod multo sit aliis linguis fœcundior, atque
 innumeris ferme scateat vocabulis, quæ in illis,
 singulis æquipollentibus vix reddi posse crediderim;
 (a) admirabilique excellat elegantia, puritate, ac
 orationis svavitate. Testes imo arbitros, hujus rei
 statuimus Principes in literatura orientali viros, qui
 communi calculo eam confirmatam dederunt. Ea
 tanta est, ait Cl. Schultens (b), *ut fidem ferme su-*
peret. Hinc evenit, ut qui ad Arabica non accesserint,
plerumque se in hac parte incredulos prabeant.
 “Rarum etenim si alias linguas spectes, exemplum
 “est, quod, ab ortu suo ad hæc usque tempora,
 “pura atque indelibata permanserit. Id quod ma-
 “gni Scaligeri atque Hottingeri testimonio firma-
 “tum ibo; quorum ille, in Epistola ad Hubertum,
 “Arabismum priscum adhuc conservatum esse scri-
 “bit, nec magis differre Arabismum vernaculum a
 “prisco, quam Pictonismum ab Aulicorum Gallo-
 rum

sum sermone. *Hic* in Clave Etym. Harm. Arabicam & locupletem, & nullo aliarum linguarum contagio infectam esse, & antiquæ originis, & regiminis integri argumentum est. Addo Cl. Henningium, qui in præf. ad Muhammed. prec. ita loquitur: Atque hæc est illa lingua, quæ quoad communem usum loquendi, pæne dixerim sola mansit virginis instar illibatæ, intacta ac inviolata, a primis incunabulis in serum & hodiernum usque diem, cæteris fere omnibus corruptis, & ita mutatis, ut in alias quasi metamorphosi Ovidiana transferint (c). Ut autem breves simus, ad ostendendam puritatem L. Arab. vel illud solum sufficere poterit argumentum, quod ex ejus cum Hebræa convenientia deduci potest. Posito enim, simul vero etiam concesso, quod ab Ebræa orta Arabica, iisdem, eademque fere ratione inflexis ac constructis, utatur sæpe vocabulis, ac utitur ipsa, etiam quatenus adhuc superstes est, Hebræa; aut nihil videas oportet, aut puram & incorruptam mansisse, nec a primævo suo habitu degenerasse illam, certo persuasus sis (d).

(a) Unius sæpe rei apud Arabes adpellationes varisque earum explicationes voluminis integri materiam præberent. Sic leonis nomina habent quingenta, serpentis ducenta, mellis 80: Ensis vero adpellationes sunt supra mille. Test. Firmuzabadio apud Waltonum. (b) In strictur. ad Diss. hist. de ling. primæva Sc. p. 38. (c) Hæc ex Hist. Ling. & Erud. Arab. S. Rev. Ol. Celsi haufimus, quam de hisce ulterius, si placet, consulas. (d) Cfr. ea, quæ S. præf. de urbium Sc. Arabia, quoad nomina, cum Jo-
stancis convenientia diximus.

§. V.

Quanam autem in re, inquires, consistit, & sese præcipue exserit decantata illa, linguæ sæpius dictæ puritas? Brevibus quam maxime pro ratione instituti, me hinc expediam: Caret nimirum L. Arab. vocum peregrinarum farragine, & earum colluvie sese adulterari non est passa, h. e. pura, sui que similis, alienum non induit habitum. Antiquis porro formis vocum retentis, tot non habet speciales anomalias, lectorem de radice & significatione vocum dubium relinquentes, contractionesve, quæ subtilissimo licet Grammatico, dum occurrunt, multum negotii faceffere, inextricabilesque ferme, haud raro esse solent. Exemplis res evadet clarior. Conferamus saltem in nonnullis, linguam nostram, cum ipsa matre Hebræa, & gratis illam a nobis nequaquam laudari, patebit. Sit itaque verbum illud, Grammatices apud Ebræos Doctoribus, notissimum *שגג* *exegit, vel exactionibus pressit, &c.* Est hoc, ceu notum, defectivum *שג*, adeoque si per tempora flectere volueris, i. mam radicalem quam sæpissime amittit, ita ut conjectura certe opus sit, in quam radice explicanda verferis. Habes e. g. in 3. p. fut. kal. *שגג* pro *שגג*. Hæc forma potest esse fut. in Niph. rad. *שגשג* ad modum *שגשג*, potest vero etiam esse ex *שג*. Porro referri potest ad 3. præt. Pih. Rad. *שג* ad form. *שג* 2. Reg. 21: 3. Posset denique esse fut. Niph. apocop. a *שגשג* instar *שג* Ps. 109: 13. a *שג*. Sic quoque obscura tibi erunt omnia circa *שג* pro *שג*, 3. p. præt. Niph. pot.

etiam יקר Prov. 17: 27. volunt Masorethæ esse יקר
 a Rad. יקר pretiosus fuit, quum tamen ab Arab.
 יקר *gravavit, aggravavit, honorem habuit ob gravita-*
tem vel auctoritatem, magis commode deduci queat;
 adeo ut יקר רוה reddi possit: *gravis spiritu,* quod
 cum antecedentibus adprime quoque convenit. Men-
 tio enim in parte, versus hujus prioris, fit viri ירע רעה
 qui est אמרו הרעך *cobibens vel moderans sermones*
suos. (a) Nec minoris momenti est מונוני Jer. 5. 8.
 quod revocata ex Arabia radice וון *libravit, ponde-*
ravit, est part. in Pylal regulare; reddique sic pos-
 set, מונוני סוסים *equi ponderibus præditi,* h. e.
probe saginati, eaque *pondera librata in venerem tra-*
hentes, quæ pudor & honestas exprimere vetant (b).
 Annuit hic iterum contextus. Describuntur enim
 loc. cit. *Admissarii,* omnem mulierem adhinnientes.
 Sic non opus est anomalia I:æ י, ejusque irregulari
 mutatione in ו, nec radice ון, contra omnem Ana-
 logiam hic a nonnullis ingesta, nec denique Me-
 tathesi illa lit. de qua vide Cl. V. T. Stockii p. 281.
 it. Gr. Ebr. Paulini Reg. XXXVI. Membr. IV. In
 Nominibus, ut reliqua omittam, numerale illud
 שש *sex,* & ששוי *sextus,* vel solum, adfertum nostrum
 indubium reddit. Hoc etenim a שיש recte deduci,
 mediamque idcirco radicalem extrusam desiderare,
 jure statuitmus; perfecte scil. dante L. Arabica,
 quæ habet שארש *saudison* a שיש *sadâsâ,* *sextam exe-*
git portionem &c. Pronomina, licet miram apud
 Ebræos & Arabes, omnino agnoscant convenien-
 tiam, apud hos tamen puriora reperies. אתם tu, אתם

vos, e. g. mediam tertiæ, per Dagesch inferuisse, patet; illa vero num sit ה vel נ, vel etiam ג, ex Ebraicis vix erues. Extra dubium vero hoc locant Arabes, qui perfectas habent formas, הנה tu, הנתום vos, radicales heic esse הנה haud obscure indicantes. Particulas denique quod adinet, apud Arabes pristinæ puritatis tenacissimos, hæ quoque de radice certum reddunt lectorem; apud Ebræos non item. Quæsitus e. g. quænam sit radix part. Ebr. ה super, hæsitare utique potes, num sit עלה, vel עלל, vel etiam ע. Arabum autem עלי, neminem de sua origine dubitare sinet. Plura, immo longe plurima, in hanc rem congeri possent; ast plura non capiunt angusta hæc spatia, nec ut diutius hisce immoremur, propositi memoribus jam licet.

(a) D. Jo. Heinr. Michaelis vult vocem hanc, esse א קר פ
frigit in not. marg. ad hunc locum. Similiter quoque Job. Leusden, in clavi Hebr. V. Test. p. 461. (b) Cfr. Clav. Dial. Gel. Schultense

§. VI.

Commemorandæ enim nobis jam sunt causæ, admirandæ hujus puritatis, lingvæ nostræ, quæ tempus, cuncta cæteroquin humana vincens, ita evicit, ut ceu jam dictum est, ad nostra usque tempora, priscam retinuerit indolem. Sunt hæ, vel externæ, vel internæ. Inter externas primo omnium referri solet, situs peninsula Arabica, exteris, tantum non inaccessus, quæ a reliquo orbe terrarum, firmissimis quasi claustris, ex una parte, mari-

bus infidis, ex altera vero, arenis omnes fluctus mobilitate & volubilitate superantibus, ita sejunctam esse, inter omnes constat; ut mirum cuiquam videri non queat, linguam, quæ ibi semel fidas, in numerosissima Joctanidarum præcipue gente, altasque egit radices; & in seclusissimas hæc sedes immissa, amplissimos ibi ramos explicuit; nulla externæ contagionis labe adulteratam, atque corruptam esse. Commercia etenim ibi exerceri solita, extimas tantum oras circumlambere, nec ad interiora penetrare, referunt Historici (a) Finitimæ etiam gentes, si quas cum Arabibus misceri contigisset, cum his lingua conveniebant, eamque in Arabia, hoc pacto corrumpere nequibant.

(a) *Observante Celeb. Aurivillio in Dissert. de usu Ling. Arab. &c.*

§. VII.

Relata porro referentes, observamus *immunitatem* Arabum a *bellicis devastationibus*, ad conservationem floremque linguæ illorum, hand parum contulisse. Plerumque etenim evenit, ut in victos simul cum imperio, victorum lingua etiam deriveatur, nec victores hi, se existiment, aut rerum potitos, nisi & sermoni dominantur. In rei *hujus* exemplum meminisse sufficiat Græcos, teste Walton, (a) infinita vocabula Turcis, sed dominis debere; Ægyptios ab Alexandri temporibus, linguam Græcam cum propria mixtam recepisse, & Alpha-
be

betum Græcum adoptasse, paucis tantum de suis literis adjunctis, ut quædam exprimerent, ad quæ exprimenda Græcorum literæ non sufficiebant; Romanos etiam studuisse, ut linguam suam, cum imperio propagarent, omnesque propterea legationes, adpellationes lites, cæteraque Provincialium negotia, in senatu tractata, Latino idiomate ab illis agitata; Prætorumque judicia, instrumenta, leges provinciarum, hac lingua conscripta fuisse. In illius vero, sive quod nullius imperii præpotentis, victricia fatis, senferint Arabes arma, nec a gentium domitoribus unquam sub jugum missi fuerint, probationem & fidem, adferimus testimonium Diodori Siculi Historici, Gravissimi. Ita autem ille: ἔστι δὲ καὶ καθόλου τὸ ἐθνικὸν φιλελευθέρων, καὶ καθ' ἑδνά τετραπονοπεριδεχόμενον ἐπὴλον ἡγεμῖνα. Διόπερ καὶ οἱ τῶν περσῶν βασιλεῖς ὕπερον, καὶ οἱ τῶν μακεδόνων, καὶ περ πλείστον ἰσχύσαντες, ἠδυνήθησαν τῷ τοῦ ἐθνικοῦ κατὰ δευλώσεσθαι. Καθόλου γὰρ ἡ ἀρεβία δύσπολιμηλὸς ἐστὶν ξενικαῖς δυνάμεσι, διὰ τὸ τὴν μὲν ἐρημον, αὐτῆς εἶναι, τὴν δὲ αἰυθερον, καὶ διειλημμένην φέρουσι κεκευυμένοις καὶ μόοις τοῖς ἐγχαρῆοις γναρζομένοις. *Nam gens ista libertatis perpetuo amans est, nec unquam extraneum principem admittit. Ideo nec Persarum nec Macedonum postea Reges, quamvis potentissimi, nationem hanc subigere valuerunt. Arabia namque quod partim deserta, partim aquis deserta, aut puteis occultis, quos indigenæ tantum norunt, intercepta sit, externis militum copiis inexrughabilis fere est (b). Consentanea hisce, de Arabibus nostris tradit Scriptor nostri ævi, Georgius Sale, (c) quæ licet paulo prolixiora, hic quoque a nobis addi omnino merentur: Reges Jaman, nec non Mecca & Medina independentes sunt, minimeque Turcarum parent imperio,*

bio, quod a recentiorum nonnullis traditum legimus. Horum vero principum, frequenter invicem illata, eademque cruenta bella, Selimo I. ejusque Filio Solimano, occasionem dederunt oram Arabia ad litus maris rubri, partemque Jamanis ope classis in portu Sues collecta, occupandi. Sed successores eorum partem tueri non potuerunt. Si enim Jodda portum exceperis, ubi habitat Bascha, cujus exigua admodum auctoritas, nihil fere alicujus momenti in Arabia possident. Sic Arabes libertatem, cujus paucæ gentes adeo vetusta monumenta ostentare potuerunt; sine ulla fere interruptione ab ipso diluvio sartam tectamque tuerantur. Maximis namque exercitibus contra eos emissis, omnis tamen subjugandi conatus successu caruit. Assyria Mediaeque regna inter eos pedem figere non valuerunt. Persarum Reges, etsi eorum amici, & eorumque ab iis culti, ut quotannis munera spontanea ipsis mitterent, tributarios tamen Arabes nunquam reddere potuerunt: tantumque absuit, ut Arabum domini essent Persæ, ut Cambyses in Egyptum movens, veniam per eorum regiones transeundi petere cogeretur. Cumque Alexander M. potens illud subjugasset imperium, adeo parum eum timuerunt Arabes, ut illi soli intergentes vicinas omnes, nullos ad eum mitterent legatos. Quo is commotus, simulque cupiens adeo opulentiam regionem in suam redigere potestatem, expeditionem in Arabiam meditabatur. Et nisi morte impeatus fuisset eum fortasse hic populus in vincibilem non esse docuisset. Ejus vero successorum, quempiam, sive in Asia, sive in Egypto, eos unquam adgressum fuisse non invenio. Nec aliquando Romani Arabia, proprie sic dicta, partem subegere, tribubus solummodo nonnullis Syria tributa imperasse contenti, quod fecit Pompejus illi, cui praeerat Sampsicramus aut Schams' alkeram, Hemsæ aut Emessa princeps. Nec quisquam Romanorum aut aliarum gentium, quantum constat, eo usque in Arabiam penetravit, ac Aetius, Gallus, sub Augusto Casare, qui quidem tantum absuit, ut eam subigeret, quod nonnulli scriptum relique-

runt, et postius rebus infeliciter gestis, maximaque parte exercitus, vel morbis vel aliis casibus amissa, reverti cogeretur. Quo infelici belli eventus territi Romani, bellam illis ulterius inferre noluerunt. Trajanus etenim, quia quia ipsi aduentur sui temporis historici & oratores, nemique in ejus honorem percussi, Arabes neutiquam subegit: quippe quod illa provincia quam Romanorum imperio adjecisse dicitur, vix ultra Arabiam Petraam aut ipsam Arabiae extremitatem extenditur. Quin etiam auctoris unius fide accepimus, Trajanum, quum in Agarenos qui defecerant, exercitum duceret, ita fuisse exceptum, ut rebus infelicitis regreari satius judicaret. (d).

(a) In Proleg. ad Bibl. Polyglotam. (b) Biblio. h. Hist. L. II. p. 90. p. m. 64. (c) In suo Discursu Prelimin. ad nov. version. Alcorani, Londini edit. Anno hujus seculi 34 pag. 12. & 14. (d) Cfr. quoque si placet P. L. Berckenmeyern, Fortsetzung des curieusen Antiquarii, 1. Abtheilung II. Capitel p. 70. Edit. Hamburgi 1742.

§. VIII.

Tantum de causis purit. L. Ar. externis. Superest, ut de *internis*, quæ dicuntur, non nihil addamus. Hæ certe, non minus quam illæ, communis hujus effectus rationem in se continent. Principem in his locum obtinet, *opinio* altissimis radicibus, mentibus Arabum infixæ, linguam ipsorum esse mundi natalibus æqualem, atque humani generis progenitori divinitus infusam. Hinc est, quod illam immensum quantum reliquas omnes, non solum copia & ubertate sed etiam vi, pompa, & grandiloquentia, majestatemq; antecellere contendant; hisq; dotibus refulgentem, idem esse aliis linguis, quod sol est aliis minoribus sideribus, nescio quo numine autu-

C

ment.

ment. Hinc porro *intensum* illud linguam suam conservandi *studium*, eousque se exferens, ut non solum accuratissimæ pervestigationi observationique proprietatum sermonis valide incumbant; verum etiam, aliis gentibus levitate & inconstantia vetera abhorrentibus fere, priscorum retentissimi linguam suam vetustissimam perpolire, pristinoque habitu repræsentare allaborent; in eo gloriæ suæ fastigium collocantes, ut palmam hanc suam generosissimam inviolatam atque a corruptelis injuriisque temporum intactam, sibi suæque posteritati præstent. Illustre hanc in rem existat testimonium Abul-Faragii (a) quod ita habet: *Eruditio autem Arabum cujus gloriæ præcipue studiosi erant, hæc erat: linguæ suæ peritia, sermonis proprietas, carminum textura & orationum compositio &c.* Huc faciunt quoque verba Cl. Pocockii: (b) *Inter ceteras Poëseos laudes hoc ejus beneficium enumerant, scil. quod & lingue Arabicæ conservatio, & sermonis proprietas & elegantia, ei debeatur.*

(a) *Hist. Dynast. Interp. Cl. Pocockio.* (b) *In notis ad Spec. Hist. Arab. p. 153.*

§. IX.

EX sacro illo, quem incussit Arabibus lingua gentilitia, horrore, etiam id profluere existimo, quod AlCoranum suum in alias linguas transferri nefas putent, ne scil. profanetur. Persvasi enim sunt

sunt nihil id orbe sanctius extare, nihil sublimius nihilque pari veneratione dignum (a) adeo ut Christianum, vel Judæum, ne quidem adtingere eum permittant, insidere autem ei immane sit piaculum, Christianis & Judæis capitale, immo ipsis Muhammedanis nefas digitis eum adtingere, nisi Sacra lotionem mundi accefferint. Hinc, ne per imprudentiam hic peccari contingat, coriacei involucri, in quo liber sit compactus protensiori labro, quod ipsi לשון אלכתאם *linguam libri* vocant, in medio anteriori parte imprimi solent hæc verba: לא יטשהו לא אלטטהו non continget eum præterquam lustratus. (b) Nihil itaque, vides, tam alte animis hominum insidet, quam dira superstitio. Vides etiam, quod mirum non sit Ling. Arabum vel paulatim vernaculam factam, vel pro doctorum lingua habitam, ubicunque Muhammedanorum religio pervenerit armaque, victricia illorum gentes subjugarint; ad tantamque usque propagatam esse amplitudinem, ut extremos fere orientis & occidentis terminos conjungat. (c) *Studia denique literarum*, quæ flori linguarum multum conducere solent, apud Arabes floruisse, ita evictum est, ut de hoc quidquam dicere supervacaneum sit. (d) Hoc tantum addam, quod nec, illis male habitis, lingua ipsorum detrimenti quidquam eatenus passa sit, ut puritatis suæ jacturam faceret.

(a) *Philippi Mornai de AlCorano judicium ex versione Svec.*

Svec. Job. Sylvi p. 665. hic subjungere placet; ait autem ille: Ingen Fönuftig Man ordfar låsa hans Alcoran två gångor igenom, utan så år, at han antingen får therföre en stor recompens eller ock blifwer trugad thettil atthens stund then boken innehåller intet annat, än som en hop absurditeter fäfangor &c. Hoc quidquid sit, tamen Animum jam subit, quod pudor est profiteri, longe majore laude dignos esse Mubammedanos, respectu zeli hujus, quam plerosque Christianorum turbulentis his temporibus, quibus Sacra litera contemtim prorsus, proh doctores! habentur, omnique fere religio ex plurimorum animis ostracismum quasi passa videtur. (b) Cfr. app. Golii ad Gr. Erpenii it. ejusd. annotat: in Hist. Josephi. (c) Cfr. Walt. Proleg. XIV. n. 4. (d) Probat hoc Celsus in op. sapius citato, idque abunde satis Jobi, Themanorum, Bildadi Schuchita, Tzophari Naamathita, Jethronis, Locmanni, Filiornm Orientis, I. Reg. V: 10. Regine Sabaorum, Magorum Matth. 11: & multorum aliorum exemplis, in apricum locat. Verba etiam Abulfaragii a nobis supra allatis, adjecta, quibus scientia Philosophica nihil admodum Arabibus DEUM concessisse, nec ad hæc stuaia eos idoneos fecisse ait; ita refutat, ut nihil solidi, Auctorem sibi concessisse quisque haud difficulter perscipias.

§. X.

PLura quæ hic adferri possent, reperies Benev. Lect. passim apud Auctores supra celebratos, quorum opera in iis, quæ hic desiderantur, abunde Tibi satisfactura confidimus, præclare nobiscum actum existimantes, si vel hæc pauca apud

pud benignos harum rerum arbitros, veniæ locum
 reliquerint. Priusquam tamen *λοισιον*, prout dici-
 tur, *χσιον* his imponamus, observari a nobis non
 tam decet quam oportet, ex imperscrutabili *divina*
factum esse providentia, ut non solum verbum suum
 cœleste illud *κειμηλιον*, verumque beatitudinis cor-
 nu, nobis purum & incorruptum præstiterit, ve-
 rum etiam effecerit, ut adminicula (a) ad illud
 interpretandum & explicandum facientia, facta te-
 staque manerent. Veneremur itaque, submissè
 veneremur, hanc immensam ejus, erga nos mise-
 ros bonitatem. Veneremur inquam, & identidem
 dicamus cum Hieropsalte: הורו לדוה כי טוב כי
 לעולם חסדו: הורו לאלהו האלהים כי לעולם
 חסדו: הורו לאדני האדנים כי לעולם חסדו
 כל הנשמה תזלל יה הללו יה:

Pf. CXXXVI. & CL.

(a) *Linguam Arabicam his dudum anumerari (ve-
 wisse, inter eruditos nemo est, qui
 ignorat.*

Eruditissimo

D:o Respondenti,

Amico dilectissimo.

Viam ad Musas non modo arduam & asperam, verum etiam innumeris sentibus vepribusque interclusam esse, assidue loquuntur lucubrationes, frequentes testantur vigiliæ eorum, qui ad Pieridum tendunt Palladia. Hoc ipsum, Amice Optime, TUO comprobas exemplo, qui, pro insigni TUA industria & discendi alacritate, animum sæpissime antelucanis fatigasti lucernis, pluribusque documentis TE Artium Palladiarum indefessum probasti cultorem. Cumque Pierii præcelsa cacumina TE jam scansurum intelligam, non possum non egregiis TUIS adplaudere conatibus, & meum in TE affectum publica testatum facere gratulatione. Gratulor itaque TIBI, Amice dilectissime, eximios in studiis progressus. Gratulor vigorem ingenii, quem diligentia haud vulgari quotidie reddis illustriorem. Gratulor denique singularem, quem in TE experi ri licet morum candorem. Et ex animo opto voveoque velit DEUS T. O. M. TUIS nunquam non favere cœptis!

Festinanti calamo adposuit.

ISAACUS WALLENIUS *Jos. Fil.*
TAVASTIA-FENNO.